

8-1006421

DITEBOGO

Moelelwa: Padinyana ya boitshwaro

Go mofahli wa ka, Dr. M.J. Mojalefa, ka rona ka dithuto tsa rona. Ka tšona
uhabile, tšabametsa garmogo le go **KA** ngfale pe- ga tšona, a hile rona
moitšhepetšhabolego wa rona. Bjele go sele ka rona tšona. Xionamane rona.

MMANTU IDAH KEKANA

Ke sa tšona rona tšona tšona. Ka rona tšona tšona tšona tšona tšona
tšona tšona tšona tšona tšona tšona tšona tšona tšona tšona tšona

E neelwa go ya ka dinyakwa tša tikrii

Ke rona tšona tšona tšona tšona tšona tšona tšona tšona tšona tšona
tšona tšona tšona tšona tšona tšona tšona tšona tšona tšona tšona

ya

MAGISTER ARTIUM

Ke rona tšona tšona tšona tšona tšona tšona tšona tšona tšona tšona
tšona tšona tšona tšona tšona tšona tšona tšona tšona tšona tšona

ka

LEFAPHENG LA DITHUTOBOMOTHO

Ke rona tšona tšona tšona tšona tšona tšona tšona tšona tšona tšona
tšona tšona tšona tšona tšona tšona tšona tšona tšona tšona tšona

**MOHLAHLI: DR M.J. MOJALEFA
MOTHUŠI: PROF P.S. GROENEWALD**

YUNIBESITHI YA PRETORIA

PRETORIA

SETEMERE 2000

DITEBOGO

Go mohlahli wa ka, Dr. M.J. Mojalefa, ke wa ka dikhuru ke re Mogale! Ka thekgo, tlhahlo, tšhušumetšo gammogo le go se mphelele pelo ga gago, o bile yena montshepetsabošego wa borare, bjale go sele ke a go leboga. Gola o kake tlou.

Ke sa pšhapšha diatla go wena Prof. P.S. Groenewald ge o ile wa nthekga, kudu go phetolelo ya kakaretšo ya leleme la Seafrikaanse. Ke re Mokone! Modimo a go dire ka botho.

Gape ke leboga Dr. M.M. Marggraff ka phetolelo go kakaretšo lelemeng la Seisimane. Ga ke rate go lebala motlanyi wa mošomo, e lego Letty Mathabathe yo a dirilego gore mošomo wo o bonagale bjalo ka modiro wa bokgabo.

Malebo go bokgobapuku, ka thekgo yeo bo mphilego yona, mošomo wo o kgonne go ba wo bonolo.

Nka dira phošo ye kgolo ge nka lebala go leboga mma wa ka montedi, e lego Meriam Mošopjadi Kekana le mmame Annah Mogoshadi Ngoasheng ka thuto yeo ba mphilego yona ye e bilego motheo wo ka wona ke kgonnogo go fihla maemong a ke lego go ona. Le gole Bakone-ba-tšwa-Tubatse.

Ke fetišetša malebo go bomogolle boMdi. M.S. Phalane le M.M. Masemola ka go ntlhohleletša go hlohla madiba akhwi. Ke re Mologadi le Tšhitšana! Ke sa lebale Mdi. K.J. Lebaka ge a ile a nthekga, a ntota le diphefong tša go tonya.

Ke rata go leboga banake, Kholofelo. Thabišo, Katlego le Mpho ka lerato leo ba nthekgilego ka lona ge ke be ke kotobane ke ba hlokiša lerato la botswadi.

Go baithutikanna, bao re bego re swarišane go šoga mokgopha wo, ke re kodumelang gobane ga go lehumo leo le tšwago kgauswi.

ISHUPANE

LETLAKA LA

Ditheto ka moka ke di lebiša go Yogodimodimo ge a ile a mpabalela go fihla ke phetha mošomo wo.

KGAOLO YA PELE

1.1	Matswe	1
1.2	Maitšwanano	2
1.3	Ka ntlafatso	3
1.4	Mogwaga wa nyakololo	4
1.5	Taetšomakalifo	5
1.6	Paliso	6
1.7	Paliso	7
1.8	Maitšwanano	8
1.9	Maitšwanano	9
1.10	Paliso	10
1.11	Paliso	11
1.12	Paliso	12
1.13	Paliso	13
1.14	Paliso	14
1.15	Paliso	15
1.16	Paliso	16
1.17	Paliso	17
1.18	Paliso	18
1.19	Paliso	19
1.20	Paliso	20
1.21	Paliso	21
1.22	Paliso	22
1.23	Paliso	23
1.24	Paliso	24
1.25	Paliso	25
1.26	Paliso	26
1.27	Paliso	27
1.28	Paliso	28
1.29	Paliso	29
1.30	Paliso	30
1.31	Paliso	31
1.32	Paliso	32
1.33	Paliso	33
1.34	Paliso	34
1.35	Paliso	35
1.36	Paliso	36
1.37	Paliso	37
1.38	Paliso	38
1.39	Paliso	39
1.40	Paliso	40
1.41	Paliso	41
1.42	Paliso	42
1.43	Paliso	43
1.44	Paliso	44
1.45	Paliso	45
1.46	Paliso	46
1.47	Paliso	47
1.48	Paliso	48
1.49	Paliso	49
1.50	Paliso	50

KGAOLO YA BOBEDI

2.1	Maitšwanano	51
2.2	Maitšwanano	52
2.3	Maitšwanano	53
2.4	Maitšwanano	54
2.5	Maitšwanano	55
2.6	Maitšwanano	56
2.7	Maitšwanano	57
2.8	Maitšwanano	58
2.9	Maitšwanano	59
2.10	Maitšwanano	60
2.11	Maitšwanano	61
2.12	Maitšwanano	62
2.13	Maitšwanano	63
2.14	Maitšwanano	64
2.15	Maitšwanano	65
2.16	Maitšwanano	66
2.17	Maitšwanano	67
2.18	Maitšwanano	68
2.19	Maitšwanano	69
2.20	Maitšwanano	70
2.21	Maitšwanano	71
2.22	Maitšwanano	72
2.23	Maitšwanano	73
2.24	Maitšwanano	74
2.25	Maitšwanano	75
2.26	Maitšwanano	76
2.27	Maitšwanano	77
2.28	Maitšwanano	78
2.29	Maitšwanano	79
2.30	Maitšwanano	80
2.31	Maitšwanano	81
2.32	Maitšwanano	82
2.33	Maitšwanano	83
2.34	Maitšwanano	84
2.35	Maitšwanano	85
2.36	Maitšwanano	86
2.37	Maitšwanano	87
2.38	Maitšwanano	88
2.39	Maitšwanano	89
2.40	Maitšwanano	90
2.41	Maitšwanano	91
2.42	Maitšwanano	92
2.43	Maitšwanano	93
2.44	Maitšwanano	94
2.45	Maitšwanano	95
2.46	Maitšwanano	96
2.47	Maitšwanano	97
2.48	Maitšwanano	98
2.49	Maitšwanano	99
2.50	Maitšwanano	100

DITENG**TŠHUPANE****LETLAKALA****KGAOLO YA PELE**

1.1	Matseno	1
1.2	Maikemišetšo	1
1.3	Kakaretšo	4
1.4	Mokgwa wa nyakišišo	4
1.5	Taetšonyakišišo	5
1.5.1	Diteng	6
1.5.2	Thulaganyo	9
1.5.3	Mongwalelo	12
1.6	Tlhalošo ya dikgopolo	13
1.6.1	Pikareski	15
1.6.2	Padithuto	16
1.6.3	Padiboitshwaro	18
1.7	Tshepedišo ya ditaba	20

KGAOLO YA BOBEDI

2.1	Diteng I	22
2.2	Matseno	22
2.3	Kakaretšo ya diteng tša <i>Moelelwa</i>	22
2.4	Sererwa sa <i>Moelelwa</i>	24
2.5	Tlhalošo ya dielemente tša diteng	24
2.5.1	Baanegwa	25
2.5.1.1	Mongangišwa: <i>Moelelwa</i>	26
2.5.1.2	Mongangiši: Janaware	27
2.5.2	Kamano ya baanegwagolo le baanegwanyane	27
2.5.2.1	Tebanyo ya mongangišwa: <i>Moelelwa</i>	28

2.5.2.2	Tebanyo ya mongangiši: Janaware	33
2.6	Kakaretšomoka	39
4.7	Kakaretšo	85

KGAOLO YA BORARO

3.1	Diteng II	40
3.2	Matseno	40
3.3	Ditiragalo	40
3.3.1	Magoro a ditiragalo	41
3.3.2	Ditiragalo (ka botšona)	44
3.4	Tikologo	46
3.4.1	Nako	47
3.4.1.1	Kakaretšo ya ditiragalo	52
3.4.2	Felo	55
3.5	Kakaretšo	57

KGAOLO YA BONE

4.1	Thulaganyo I	58
4.2	Matseno	58
4.3	Moko wa ditaba	59
4.4	Moakanyetšo	60
4.5	Thaetlele	63
4.5.1	Mehola ya thaetlele	64
4.5.2	Mehuta ya thaetlele	67
4.6	Dikokwane tša thulaganyo	69
4.6.1	Kalotaba	70
4.6.1.1	Thulano	71
4.6.1.2	Maatlakgogedi	73
4.6.2	Tlhalošo ya kalotaba ya <i>Moelelwa</i>	75
4.6.2.1	Kakaretšo ya diteng tša <i>Moelelwa</i>	75

4.6.3	Dielemente tša kalotaba	77
4.6.3.1	Baanegwa	77
4.7	Kakaretšo	85
KGAOLO YA BOHLANO		
5.1	Thulaganyo II	87
5.2	Matseno	87
5.3	Semelo sa baanegwa	87
5.4	Diphapantšhotshwanelo	87
5.5	Diphapantšhotlaleletšo	88
5.5.1	Molwantšhwa	88
5.5.2	Thekniki	90
5.6	Kakaretšo	108
5.7	Ditiragalo	108
5.8	Tikologo	109
5.8.1	Nako	109
5.8.2	Felo	113
5.9	Kakaretšo	115
KGAOLO YA BOSELELA		
6.1	Thulaganyo III	116
6.1.1	Tšwetšopele	116
6.1.2	Tšwetšopele ya <i>Moelelwa</i>	117
6.2	Sehloa	126
6.2.1	Kakaretšo ya ditiragalo tša sehloa sa <i>Moelelwa</i>	127
6.3	Kakaretšo	131
6.4	Tlemollo ya lehuto	132
6.4.1	Kakaretšo ya ditaba tša tlemollahuto	133
6.5	Kakaretšo	139

SUMMARY

Moelwa is one of the first narratives to have appeared in Sepedi and was written by M.M. SehloDIMELA. This dissertation examines the arrangement of the novelette. Special attention is paid to the content level and the structure level. The author's style does not feature in the discussion.

Discussion and interpretation make up the method adopted in the dissertation.

With regard to the content level, the topic of the narratives is discussed first. The different elements making up the content are then discussed. These elements are characters and their mutual relationships, events, time and place.

The theme of the work is discussed prior to an investigation of the structure level. The function of the different elements is then investigated. This leads to a detailed discussion of the concept 'technique'. 'Technique' refers to relationships between different entities. The author uses techniques to convey the theme of his work and this brings about unity in the narrative. SehloDIMELA primarily made use of the following three techniques: hyperbole, contrast and comparison. Hyperbole has been used mainly in the exposition in connection with the characterisation of the character *Moelwa*, while contrast has been used in the development of the plot and in the climax.

Finally, *Moelwa* was discussed as a tragic work. The most important characteristics of the tragedy are juxtaposed with the most important characteristics of the pathetic narrative in this regard. There is a great deal of pathos in this narrative and the novelette could just as well have been classified as a pathetic narrative.

OPSOMMING

Moelelwa is een van die eerste Sepediverhale en is deur M.M. SehloDIMELA geskryf. In hierdie verhandeling word die samestelling van hierdie novelle ondersoek. Die aandag word insonder op die inhoudslaag en die struktuurlaag toegespits. Die outeur se styl word nie in die bespreking in aanmerking geneem nie. Die metodes wat gevolg word, is dié van beskrywing en interpretasie.

Ten opsigte van die inhoudslaag word die onderwerp eers beskryf waaroor die verhaal handel. Hierna word die verskillende elemente ondersoek waaruit die inhoud bestaan, naamlik, die karakters en hulle onderlinge verhouding, die gebeure, tyd en plek.

Wanneer die struktuurlaag nagegaan word, word die tema van die werk vooraf bespreek. Daarna word die elemente na hulle funksie ondersoek. Dit bring die bespreking terug op die tegniek-begrip wat 'n verhoudingsbegrip is, en volledig nagegaan word. Hierdeur bring die outeur die tema na vore wat die eenheid van die verhaal bewerkstellig. SehloDIMELA het hom veral van die volgende tegnieke bedien, naamlik, oordrywing, kontras en vergelyking. Oordrywing is hoofsaaklik aangewend in die uitbeelding van die Moelelwa-karakter (in die eksposisie), terwyl kontras in die ontwikkelingsgedeelte en die hoogtepunt gebruik is.

By wyse van samevatting is *Moelelwa* as tragiese werk beskryf. In dié verband word die vernaamste kenmerke van die tragedie teen dié van die patetiese verhaal opgeweeg. Die patos in dié verhaal weeg besonder sterk, en die novelle sou ewe goed as sondanig geklassifiseer kon word.

Sleuteltermen

1. Moraal
2. Didakties
3. Reis
4. Inhoud
5. Onderwerp
6. Tema
7. Tegniek
8. Verhaalskema
9. Struktuur
10. Spanning